

Prawa kardynalne z 1768 - fragmenty

II. Ile razy wiara Rzymska Katolicka jest w prawach, konstytucjach i wszelkich aktach wspomniana będzie, zawsze jej dodawany być ma tytuł: panującej i wieczyście będzie panującą.

III. Policząc *inter iura cardinalia* (między prawa kardynalne) panującą w Polsce wiarę S. Katolicką Rzymską przejście od Kościoła Rzymskiego do jakiegokolwiek innej religii w tym Królestwie Polskim, w Wielkim Xięstwie Litwie. *et in annexis Provinciis* (i w przyłączonych prowincjach), za kryminalny występdek deklarujemy; więc kto by się na niego na przyszły czas odważył, wygnańcem z Państwa Rzeczypospolitej być powinien. *Forum* (sąd) zaś *agendum* (do prawowania się) przeciwko takowym występcom w Trybunałach Koronnych i W. X. Lit. *ex termino tacto* (z rejestru terminów taktowych) wyznaczamy, od tego jednak prawa wszystkie osoby, któreby się *in hoc casu* (w tym wypadku) dotąd znajdowały, uwalniamy i żadnym sposobem dochodzić na nich wspomnianej kary i w prawach narodowych opisanej nie będziemy ani dopuścimy.

IV. Stosując się do prawa kardynalnego Rzeczypospolitej przez które od pierwszego zaszczepienia wiary Świętej Rzymskiej panującej, tron Polski tylko Katolikami Rzymskimi był osadzony, reasumując oraz konstytucją 1669 r. i one za niewzruszoną deklarując, na wieczne czasy warujemy: aby nie kto inny na przyszłe czasy mógł być Królem Polskim, jak szczególnie z urodzenia albo z powołania Katolik Rzymski; a kto by z Polaków innej wiary kandydata na tron Polski promować ważył się, takowego *pro hoste patriae, et invindicabili capite irremissibiliter* (za wroga ojczyzny i za takiego, którego zabicie nie będzie karane, bezpowrotnie) deklarujemy. Królowa także *ad sonantiam* (stosownie do) tejże konstytucji 1669 *natione vel vocatione* (z urodzenia lub powołania) Katoliczka Rzymska być zawsze powinna. A jeżeli by się trafiło, żeby królowa była innej religii, tedy pokądby do wiary świętej Rzymskiej nie przystąpiła, koronowaną być nie będzie mogła.

(...)

VII. Urzędy, godności duchowne i świeckie za przywilejem Królewskim chodzące i łaski Królewskie raz oddane i w przyzwoitym Sądzie *valide* (ważnie) nie zdysputowane ale spokojnie dzierżone, nikomu przez nikogo pod żadnym pretextem odbierane nie będą, a gdyby tego były jakie sprawiedliwe przyczyny, to na Sejmach wolnych, *sub unanimitate* (jednomyślnie) będzie mogło nastąpić. (...)

XXII. Dobra i posesje duchowne i szlacheckie *sub jus Majestaticum* (pod prawo monarsze) bez konwikkji prawem pociągani być nie mają i przywileje na nie przed dowiedzeniem *liquidi juris Regii et ante congitionem naturae bonorum* (płynnego prawa królewskiego i przed rozpoznanem rodzaju dóbr) biorący, do posesji takowych dóbr brać się nie powinien. [1]

Przypisy:

[1] za: *Historia państwa i prawa Polski - źródła* - wyb. F. Połomski, P. Jurek, Wrocław 1997, s. 122-123, 126

(Publikacja: 23-07-2002)

[Oryginał..](http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,1372) (<http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,1372>)

Contents Copyright © 2000-2008 Mariusz Agnosiewicz

Programming Copyright © 2001-2008 Michał Przech

Autorem tej witryny jest Michał Przech, zwany niżej Autorem.

Właścicielem witryny są Mariusz Agnosiewicz oraz Autor.

Żadna część niniejszych opracowań nie może być wykorzystywana w celach komercyjnych, bez uprzedniej pisemnej zgody Właściciela, który zastrzega sobie niniejszym wszelkie prawa, przewidziane

w przepisach szczególnych, oraz zgodnie z prawem cywilnym i handlowym, w szczególności z tytułu praw autorskich, wynalazczych, znaków towarowych do tej witryny i jakiegokolwiek ich części.

Wszystkie strony tego serwisu, wliczając w to strukturę katalogów, skrypty oraz inne programy komputerowe, zostały wytworzone i są administrowane przez Autora. Stanowią one wyłączną własność Właściciela. Właściciel zastrzega sobie prawo do okresowych modyfikacji zawartości tej witryny oraz opisu niniejszych Praw Autorskich bez uprzedniego powiadomienia. Jeżeli nie akceptujesz tej polityki możesz nie odwiedzać tej witryny i nie korzystać z jej zasobów.

Informacje zawarte na tej witrynie przeznaczone są do użytku prywatnego osób odwiedzających te strony. Można je pobierać, drukować i przeglądać jedynie w celach informacyjnych, bez czerpania z tego tytułu korzyści finansowych lub pobierania wynagrodzenia w dowolnej formie. Modyfikacja zawartości stron oraz skryptów jest zabroniona. Niniejszym udziela się zgody na swobodne kopiowanie dokumentów serwisu Racjonalista.pl tak w formie elektronicznej, jak i drukowanej, w celach innych niż handlowe, z zachowaniem tej informacji.

Plik PDF, który czytasz, może być rozpowszechniany jedynie w formie oryginalnej, w jakiej występuje na witrynie. **Plik ten nie może być traktowany jako oficjalna lub oryginalna wersja tekstu, jaki zawiera.**

Treść tego zapisu stosuje się do wersji zarówno polsko jak i angielskojęzycznych serwisu pod domenami Racjonalista.pl, TheRationalist.eu.org oraz Neutrum.eu.org.

Wszelkie pytania prosimy kierować do redakcja@racjonalista.pl